

a bihari egyházmegyei levéltári névtára

A NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1902. ápril 14—15 napján

NAGY-BÁNYÁN TARTOTT

GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

SZABÓ JÓZSEF

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ

SZATMÁR.

NYOMATOTT KALIK ÉS SZEREMY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1902.

A NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1902. ápril 14—15 napján

NAGY-BÁNYÁN TARTOTT

GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

SZABÓ JÓZSEF

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

SZATMÁR,

NYOMATOTT KALIK ÉS SZEREMY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1902.

A nagy-bányai ev. ref. egyházmegye
1902. ápril 14—15 napján Nagy-Bányán tartott közgyűlésén

jelen voltak:

Bencsik István esperes és gróf Dégenfeld Sándor egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Balogh István, Széll György, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Szabó József lelkészi, Böszörményi Zsigmond, Torday Imre, Tóth Mór világi tanácsbírák.

Szabó József lelkészi, Torday Imre világi főjegyzők.

Magoss Ferencz lelkészi aljegyző.

Dr. Harcsár Géza ügyész.

Balajthi Károly, Barkász Albert, Bertók Károly, Bottyán Pál, Ferenczy Imre, Gaál Péter, Hajdu Albert, Joó Kálmán, Kálmán Sándor, Kiss Sándor, Kócsi Péter, Makai Elek, Melegh Albert, Nagy Elek, Nagy Lajos, Papolczy Zoltán, Soltész Elemér, Soltész János, Szabó Károly, Szentgyörgyi Zsigmond, Tóth Dániel, Vajda Mihály lelkészek.

Nagy-Bányai segédlelkész.

Sinka Lajos és Hajdu Ambrus tanító-testületi képviselők.

Papp Márton f.-bányai, Doby Ervin n.-bányai, Dr. Bajnóczi Géza sz.-váraljai, Sepsy Miklós egri, Szeőke Sándor udvari, Jakó Antal krassói, Ozsváth Elek batizi, Bozsó István patóházi, Katona István méhteleki, Bagoly Albert józsefházi, Medgyesi László szatmárhegyi, Fehér Sándor hiripi, Csomay József kiskolcsi, Székely Mihály görbedi, Varga Imre apai, Tóth János sárközi, Tóth Gáspár kispaládi, Szentpéteri Jenő uszkai, Hajdu János rozsályi és Benedek Dániel misztótfalusi egyházi képviselők.

Csonka József, Imre Károly tanítók és szép számú hallgatóság.

I Esperes ur fenszárnyaló, buzgó ima után, melyben Isten áldását kéri munkálkodásunkra, a következő beszéddel nyitja meg a gyűlést:

Mélyen tisztelt egyházmegyei Közgyűlés!

Mielőtt a tárgyalásokat megkezdénénk, jól esik nekem szívem melegével üdvözölni önöket, kiket — szeretem hinni — az egyház iránt való buzgó szerelem hozott össze e helyen s ez órában.

Engedjék, hogy mindenekelőtt igaz örömömnek adjak kifejezést a felett, hogy teljes számban együtt lehetünk, hogy munkálkodnánk egyakarattal a mi Urunktól, Istenünktől nyert erő mértéke szerint Anyaszentegyházunk javára, boldogítására.

Fokozza örömömet s Isten iránti hálával tölti el szívemet, hogy a gondviselés kedvező öröködése folytán, az enyészet angyala a közelebbi időben nem végzett gyászos munkát közöttünk, sorainkból csak egy is el nem esett, állunk mindannyian nagyobb vagy kisebb erővel, küzdve több vagy kevesebb teherrel s bár némelyikünket megviseltek is az élet harcrai, megfogyatkozott, de meg nem tört erővel csüggedetlenül állunk, mint megannyi viharedzett pásztor, szembenézve a fergeteggel, a fenyegető veszéllyel.

De ha egyházmegyénk szűk körén túl nézünk, egy nagy halott koporsójába ütköznek szemeink. Igen:

A legmélyebb megilletődéssel, fájdalmas érzésekkel szükség e helyről s ez órában hivatalosan jelentenem, mit már különben közölünk mindenki tud, hogy szeretett hazánk nagy fia, magyar prot. egyházunk erős oszlopa Tisza Kálmán e folyó év márczius 23-án megszűnt élni.

Egy szűk sirbolt örökre elzárta azt, ki még nem oly rég egy ország gondjait viselte vállain, — egy szűk sirbolt képes volt kebelébe fogadni azt a nagy embert, ki egy világot, — az eszmék, a hazafiui s egyházas vallásos érzéseknek egész világát hordozta szívében . . .

Hogy ki volt ő nekünk?! annak rajzolása e helyen s órában nem lehet feladatunk, — a történet lesz hivatva megszólalni az ő élete felett, az a történet, a mely a jelenkori szenvedelmek szilaj viharjátéka felett áll, hogy osszson életet vagy halált, — annyit már ma is el kell ismernünk, — nemcsak elismernünk, de kiáltanunk is kell, — hogy a Tisza Kálmán halála kipótolhatatlan veszteség a hazára, pótolhatatlan veszteség különösebben reánk, a mi szegény prot. egyházunkra nézve.

Zárjuk hálás szivünkbe nagy emlékét, ott legyen felállítva az élő emlék oszlopa s hadd övezze azt hálánk örök zöld koszorúja.

Azt gondolom, mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés, hogy közóhajtnak teszek eleget, a midőn nagynevű oszlopmemberünk nevének jegyzőkönyvünk szerény lapjain való megörökítését, s a mi igaz részvétünknek a mély gyászban levő családdal való tiszteletteljes közlését indítványozom!

Most aztán hadd szálljon el ajkainkról a végbucsu, mit a rohanó élet az enyészet örök éjelébe kiált a távozott után.

Tisztelt egyh. megyei közgyűlés!

Ha volt valaha szükség a magyar prot. egyház minden fiának tevékenységére, egész buzgósága kifejtésére, ha volt valaha szükség az egyetértésre, az összhangzó munkálkodásra; most bizonyára van. Egyrészt a reformációval egyidős ellenségeink gyűlölete ellen kell védekeznünk, másrészt a jog és igazság fegyvereivel kezünkben, az életfentartás eszközeiért kell küzdenünk.

Azokkal, kik ellenünk támadtak, kik husos fazekak mellől ellenünk cselt hánytak, foglalkozni nem érdemes, mondjon felettök ítéletet saját lelkiismeretök, de Istentől s Isten után az 1848-ki törvényhozóktól nyert s szentesített jogaink megvalósításáért küzdenünk önmagunk iránti legszentebb kötelességünk.

Az a mozgalom, mely az 1848. törv. 20-ik cikkének életbe léptetése érdekében megindult, reánk nézve épen nem lehet közönyös. A mi egyházmegyénk volt az, mely 1868. márczius havában, tehát 34 évvel ezelőtt Krassón tartott gyűléséből felhívta a kerületet, hogy miután az országos törvényhozó testület, protestáns egyházunk vallásügyei érdekében mindezideig semmi üdvös s reánk nézve megnyugtató intézkedést nem tett s miután annyi a protestáns lélek jogot s igazságot kérő szava — mint az árva gyermek sirása — nyomtalanul hangzott el; tegyen meg minden lehető a szóban forgó törvénycikknek —

mely az országgyűlés által különben is változás alá nem esőnek mondatott ki, — életbe léptetésére nézve.

Ami 34 év előtt csak vágy és óhajtas volt, fájdalom! ma is alig több. A protestáns öntudat ébredezni látszik ugyan, de a hosszú álm zsibbadságából kijózanodni alig tudunk, a hit-hősök dicső példája tiszta fényben ragyog előttünk s mi gyáván ingadozva s bátortalanul tehetetlenkedünk.

Rázzuk fel azért az ébredező protestáns közszellemet öntudatos életre, nem kérni, de férfias nyíltsággal követelnünk kell azt, mihez isteni és emberi törvények szerint jogunk van. Szóval egyező akarattal, minden erőnk megfeszítésével küzdünk kell s talán beteljesül rajtunk a költő jóslata: „nemes szívnek küszködni kell s fog győzni.”

Ezek után még egyszer szívből üdvözölve elnöktársam Öméltóságát, a tiszti kart, lelkesztársaimat, a tanítói testület s egyházak képviselőit, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítom s magamat a mélyen tisztelt egyház-megyei közgyűlés jóindulatu figyelmébe békérem.

2 Egyházi képviselők megbízó levelei beszédnek az indokoltan távol maradók nevei felolvastatnak. Elmaradásukat igazolták: Szeőke Barna és Helmeczy József világi tanácsbírák, továbbá: Bodor Pál, Pásztor István, Papolczy Károly, Bodnár János, Kürti Károly, Kató Béla, Varga Zsigmond, Papp József, Nagy Károly és Dobos József lelkészek.

Az egyházi képviselőket — közgyűlésünk — az elől kitett sorrendben igazolja, a távolmaradók mentéseit elfogadja.

3. A Gyűlési megbízó levelek szabályszerű kiállítására vonatkozólag :

határozatilag kimondja egyházmegyénk közgyűlése, hogy azok jövőre mindenkor a 281—1898 sz. egyházkerületi határozatban foglalt szabályzat 4 és 5 pontja értelmében lelkész és gondnok aláírásával s a lelkészi és gondnoki pecséttel ellátva állítandók ki.

4. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetnek :

esperes elnöklete alatt : Molnár Lajos, Sátor Dávid, Böszörményi Zsigmond, Tóth Mór tanácsbírák és a jegyzők.

5. Az esperesi megnyitó beszédnek szívünk hurjait fájdalmasan megrezegtető hatása alatt s az abban foglalt indítvány közhelyesséssel történt fogadtatása alapján e lapot

TISZA KÁLMÁN

a konvertit világi elnöke

emlékének szenteli e mi nagybányai egyházmegyénk közgyűlése.

Az a bátor és elszánt küzdelem, melyet Tisza Kálmán a pápens korában, az elkobzott nemzeti jogok és alkotmány visszaszerzésének utolsó támpontjául s a szolgaság babylonf vizeinél kesergő s szabadság után sohajtozó nemzet egyetlen reményhorgonyául fenmaradt protestáns önkormányzati jogok védelmében nem rettegve a hatalom, szabadság, vagyon és élet ellen irányult fenyegetésétől — legjobbjaink élén kifejtett; s melyen végre megtört az elnyomó ereje s melynek hatásaként — egyházi jogaink diadalán kívül — felderengett a nemzeti alkotmány visszaállításának s a jogfolytonosság elismerésének hajnala hazánk egére;

Az a hithűség, mély vallásosság, egyházas érzélem, puritán felfogás és érzület, mely kálvini reformált egyházunk egyik leghűbb fiává tette, s mely egész életét s összes köztevékenységét oly nemesen és példaadólag jellemezte;

Az az erős nemzeti érzés és fajszeretet, mely őt, mint egyházunk vezérő szellemét, a magyar nemzeti állam legerősebb támaszául szolgáló magyar református egyházunk megerősítése érdekében, — mint államférfi, az alkotmányos kormányzás biztosítása czéljából, oly nagy szolgálatok tételére s oly nehéz küzdelmek elviselésére lelkesítette és képesítette;

Az a bölcs és előrelátó vezetés, melylyel egyházunk és hazánk számára a szellemi és anyagi fokozatos és zavartalan fejlődését biztosította:

örökre fentartják emlékezetét egyházunk, hazánk és nemzetünk történetében.

Az ezekben nagynak és erősnek, egyetemes ev. ref. egyházunk oszlop- és vezér emberének érdemeit midőn hálás elismeréssel jegyezzük fel jegyzőkönyvünk lapjain s a késő utódok számára átadjuk; midőn az elvesztése által egyetemes magyar ref. egyházunkat ért pótolhatatlan veszteség felett érzett fájdalomnak kifejezést adunk: egyszersmind a gyászoló családnak, részvétünk jeléül, e jegyzőkönyvet megküldetni határozzuk.

6. Tóth Dániel lelkész indítványa folytán egyházmegyénk közgyűlése elismerését fejezi ki a Magyar Szó szerkesztőségének azért a buzgalomért, melylyel a protestáns egyház ügyeit felkarolta: azért a bátor és lelkes támogatásáért, melyben jogos kíváncsiságunkat és érdekeinket — melyek a haza, a nemzet és szabadelvűség érdekével egyek — részesíti, azokat a köztudatba beviszi s részökre a közvélemény kedvezését megnyerni igyekszik. Elismerését fejezi ki közelebbről azért a lelkes buzgalmaért, melylyel az 1848. XX. t. cz. végrehajtása érdekében a mozgalmat megindította s oly nyomatékosá tette.

Midőn egyházmegyénk közgyűlése elismerését jegyzőkönyvi kivonaton megküldeni határozza a Magyar Szó szerkesztőségének: egyuttal e lapot mint érdekeink önzetlen előmozdítóját és bátor védőjét egyházi és világi férfaink buzgó pártfogásába ajánlja.

7. A Budapesten alakult „Nagybányai ifjak köre“ s annak nevében Thurzó Ferencz elnök, Hofmájer József főjegyző egyházmegyénk közgyűléséhez intézett hazafias levelökben szép szavakkal üdvözik egyházmegyénk közgyűlését a haza javára czélzó működésében és egész közönségét, mint a mely ez oláság lakta vidéken a magyarságnak fentartó oszlópa és erősege. S annak szomorú alkalmából, hogy a budapesti kir. tudományegyetem ifjúságának egy része túlzó katolicus s a felekezetiesség híve, kifejezik a felett érzett örömet, hogy vannak a kik azon felfogást vallják és ápolják az ifjak kebelében, hogy „a haza minden előtt.“

Egyházmegyénk egész közönségére, mint a mely feladatai teljesítése által ily értelemben hat az ifjúság érzületére, Isten áldását kérve, czéljai előmozdítására 2 kor. adományt küldenek.

Egyházmegyénk közgyűlése jóleső érzéssel s elismeréssel fogadja a „Nagybányai ifjak köre“ részéről küldött lelkes üdvözlőt, valamint a 2 koronát is, melyet a közpénztárhoz bevételül utal. Isten áldását kéri a Körnek azon nemes törekvésére, mely szerint a felekezetiességen felülemelkedve ezen jelszavához „a haza minden előtt“ híven s a hazaszeretetet és igazi szabadelvűség ápolását és terjesztését tűzte ki nemes czéljául. Egyszersmind a Kör részére e jegyzőkönyvet megküldeni határozza.

8. Esperes ur jelenti, miszerint, miként körlevelében is jelezte, a Geryely Károly siremlékének megkoszorúzási ünnepe a holnapi napon 9 órakor fog a temetőben megtartatni, melyre oly értelemben hívja meg a közgyűlés tagjait, hogy

fél 9 órakor a teremben gyűljünk össze és innen induljunk testületileg a temetőbe.

Tudomásul vétetik.

9. Olvastatott az időközi belhivatalnoki változásokról a következő esperesi jelentés:

Mélyentisztelt egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénkben a múlt év szeptember hó 12-től számítva — amikor legközelebbi közgyűlésünket tartottuk — egyházunkban történt változásokról következő jelentésemet van szerencsém betérjeszteni.

Méltóztatnak tudni, hogy a múlt őszön tartott egyh. kerületi közgyűlés az egyházmegye által már másodizben felterjesztett józsefházi díjleveleket megerősítette s így végre valahára a már rég elrendelt pályázatot meghirdethettem. Azonban fájdalom! a pályázati hirdetésnek sikere nem lett, senkisé sem pályázott. Meg kell említenem, hogy mielőtt a pályázati határidő lejárt volna, megjelent a lelkészi hivataltól 1888-ban és így 13 évvel ezelőtt megfosztott Cserepes Gerzon s ajánlkozván lelkészül, a neki buzdukt hivek minden törvényes formaság mellőzésével azonnal megválasztották lelkésznek. Vizsgáló-bizottságot kellett kiküldennem a helyszínére s bizony nem könnyű dolog volt meggyőzni a hiveket eljárásuk törvénytelen voltáról s különösen arról, hogy Cserepes nem választható.

Sajnos! a józsefházi lelkészi hivatal viselésére más embert fogni nem lehetett, — ily helyzetben legalább egyideig meg kell nyugodnunk a változatlanban s miután másként intézkedni nincs hatalmunkban, a felügyelő lelkész ur felhivandó a józsefházai egyház további ellátására.

A rozsályi lelkészi állás is megüresedett — miután az ottani lelkész Tóth László, más egyházmegyébe, tiszán-révi egyházba nyert meghívást. — Mig a megüresült állomás betöltésének az egyház vallásos szükségei ellátására megbiztam felügyelő lelkészül méhteleti lelkész Barkász Albertet s a pályázatot egyidejűleg meghirdettem, de a hirdetés itt is sikertelen maradt. — A sikertelenség arra bírta az egyházat, hogy meghívás útján töltötte be az állomást s meghívták az előre megígérkezett p.-daróczi lelkészt, ez azonban a választást megelőző napon lemondott. — Most aztán a borzovai lelkészt hívták meg, ki szintén megígérkezett, de még a minősítés nem történt meg.

N.-bányai s. lelkész Szabó Lajos, a márm.-ugocsai egyházmegyébe kebelezett N.-Tárnára rendes lelkészül, n.-paládi s. lelkész Pap Gyula, pedig Öcsödre segédlelkészül választatván meg. előbbi helyét Szabó Miklós volt hódmezővásárhelyi káplán, az utóbbi helyét pedig Bodor Pál, püspökileg kibocsátott 4-ed éves theologus foglalta el, mindkét ifju atyafi felhatalmaztatott általam a lelkészi teendők teljesítésére.

Nagybányán a Stiglicz Albert helyére vallás-tanító-kántor-organistául Sólyom Ferencz ~~Fálya~~ okleveles kántor-tanító lett megválasztva s általam megerősítve.

Görbedre Melegh Adolf helyére Zöld István nevű II-od éves képezdész lett ideiglenes minőségben megválasztva és megerősítve.

D.-apáti előkönyörgő más egyházmegyébe választatván meg, itteni hivataláról lemond, helyébe esomaközi volt tanító, Szikszai Albert lett megválasztva, azonban bizonyítványai még nem terjesztettek be.

Szatmárhegyi organista-tanítóul Német Sándor helyett, ki Szatmáron nyert hivatalt, Kelemen Viktor okleveles tanító választatott s erősített meg.

Mikolába Nagy József isk. tanító helyett Hadadi László, III-ad éves képezdész lett ideiglenes minőségben megválasztva s ugyancsak ideiglenes minőségben megerősítve.

Az uszkai tanítói állomás, miután Mojse László az egyház beleegyezésével időközben odahagyta állomását, ez időszertint üresen áll.

Végül örömmel jelentem, hogy Melegh Adolf s. ujlaki ideiglenes tanító a múlt év folyamán oklevelet nyert s ekként állomásán véglegesítve lett.

Kérem a mélyen tisztelt egyh.-megyei közgyűlést: méltóztassék jelentésemet tudomásul venni, intézkedésemet helybenhagyni s a rendes alkalmazást nyert tanítókat véglegesen, az időlegesen beállítottakat pedig ideiglenesen megerősíteni.

Bencsik István
esperes.

E jelentés tudomásul vétetik, esperes ur intézkedései helybenhagyatnak. A rendes alkalmazást nyert tanítók véglegesen, az időlegesen alkalmazottak ideiglenes minőségükben megerősítetnek.

Az egyes, intézkedést igénylő ügyek következőleg intéztetnek el:

1. A józsefházai lelkészi állomás betöltése czél-

jából új pályázat hirdetése rendeltetik el s fogantatásával esperes megbízatik.

2. Sólyom Ferencz nagybányai vallás-tanító-organista-kantor az eskü letételére felhivatván, azt közgyűlésünk előtt letette.

10. Olvastatott az államsegély-osztó bizottság következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

felvétel Krassón, 1902. ápril 13-án a n.-bányai ev. ref. egyházmegye államsegély-osztó bizottsága gyűlésén.

1. szám. Egyházak részéről beadatott 11 kérvény, u. m.: Adorján, Pálfalva, Homok, Garbolecz, Méhtelek, Rozsály, Kis-Peleske, Nagy-Kolcs, Sárköz, Patóháza, Misztótfalu részéről.

Ezek közül segélyre ajánlja bizottság: 1. Misztótfalu, 2. Patóháza, 3. Sárköz, 4. Nagy-Kolcs egyházakat. Az ajánlatba hozott egyházak 1894 óta vagy csak egyszer, vagy egyszerre nyertek segélyt. Csak Nagy-Kolcs kivétel, de ez az egyház templomépítés előtt állván, — a többiek mellett előnyben kellett részesíteni.

2. szám. Lelkészek közül tizen kérnek segélyt és pedig: Kürti Károly garbolezi, Gaál Péter sárközi, Makai Elek batizi, Vajda Mihály pettyéni, Barkász Albert méhteleki, Melegh Albert k.-remetei, Hajdu Albert udvari, Bottyán Pál lázári, Balajthi Károly sz.-kóródi és Tóth Dániel n.-kolcsi lelkészek. Tóth Dániel ur visszakérven bizottságtól folyamodványát — maradt kilencz elbírálás alá jövő kérvény.

Segélyre ajánlatnak: Kürti Károly, Vajda Mihály, Barkász Albert, Makai Elek, Bottyán Pál.

Bizottság nem minden aggodalom nélkül teszi meg ajánlatát, mert a sok részben hasonló sorsban lévő és nehéz viszonyokkal küzdő kérelmezők közül nem könnyű feladat kiválasztani azokat, kik a többiek felett talán nagyobb jogczimmal igényelhetik a segélyt. Kénytelen azért a súlyosabb családi körülmények figyelembevétele mellett — mint népes család, betegség, gyermek taníttatás — a sorrendre is tekinteni s nagyobb időközben összehasonlítani, hogy ki mikor és hányszor részesült már segélyben? 1894-től vettük fel a jegyzőkönyveket s láttuk, hogy némely kérelmező még nem, más többször, ismét más három éven belül segélyezettett. Így pl. Gál Péter 1897 és 99-ben, Balajthi Károly 95, 97 és 99-ben, Melegh Albert pedig 1900-ban, tehát három éven belül részesült segélyben. Ilyen

és hasonló esetek mellett bizottság csak a fenti ajánlatot terjesztheti a nt. egyházmegyei gyűlés elé.

3. szám. Tanítók részéről beadatott 9 kérvény. Segélyt kérnek: Huszár Benedek pálfalvi, Horváth Károly k.-peleskei, Meleg Adolf s.-ujlaki, Oroszlán István sz.-berki, Molnár Zsigmond sz.-kóródi, Bagoly Albert józsefházai, Tóth József adorjáni és Katona Zoltán méhteleki tanítók.

Segélyre ajánlatnak: Huszár Benedek, Oroszlán István, Molnár Zsigmond, Meleg Adolf és Horváth Károly tanítók. — Tanítók ajánlásánál tekintetbe vette bizottság egyebek mellett azt is, hogy ki milyen huzamos idő óta szolgál az egyházmegyében és mily eredménnyel működik?

Egyházmegyei közgyűlés a bizottság ajánlatainak figyelembe tartásával a rendes államsegélyre felveszi:

a) Az egyházak közül: 1. Misztótfalu, 2. Patóháza, 3. Sárköz, 4. Nagy-Kolcs helyett Tiszta-Berket, Nagy-Kolcsot pedig jövő évre előjegyzi.

b) Lelkészek közül: Kürti Károly garbolczi, Vajda Mihály pettyéni, Barkász Albert méhteleki, Makai Elek batizi és Bottyán Pál lázári lelkészeket.

c) Tanítók közül: Huszár Benedek pálfalvai, Oroszlán István szárazberki, Molnár Zsigmond sz.-kóródi, Meleg Adolf s.-ujlaki, Horváth Károly kis-peleskei tanítókat.

II. Esperes ur előterjeszti, miszerint a vagyonkönyvi minta megállapítása 1899-ben a konvent egy bizottságára bízott, azonban e munkálat mind ezideig késik: kérdésbe teszi, hogy várjon-e egyházmegyénk tovább is e vagyon-könyvi mintára, vagy maga állapítsa meg azt?

Egyházmegyénk közgyűlése a konventi bizottságnak az egész ref. egyházra érvényesnek kimondandó vagyonkönyvi mintáját bevárandónak tartja.

12. Olvastatott a kis-paládi egyház előjáróságának kérelme, melynek kapcsában beterjeszti az egyháztanácsnak 14. közgyűlésének 17—1902 számú határozatát; beterjeszti továbbá az új lelkészi és tanítói díjleveleket jóváhagyás és megerősítés végett.

Az egyházi előjáróság és az illetékes lelkész kérelme alapján, a közös egyetértéssel megállapított és ugy az egyháztanács, mint a közgyűlés által igazságos és méltányosnak elismert lelkészi és tanítói díjlevelek közgyűlésünk által jóváhagyatnak és kellőleg felbélyegezve megerősítés végett a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetnek.

Az Elöljáróságnak azon kérelme, hogy a párbér fogalma és annak lényege és az adózás alá bevonható egyének kötelezettsége közgyűlésünk által határozatilag magyaráztassék, teljesíthető nem volt, mert a párbér kérdése tételes törvény által addig elő nem rendeltetett, csakis a helyi viszonyoknak megfelelő helyi statutumok által szabályoztatik.

Amnyit azonban szükségesnek lát egyházmegyénk kimondani, hogy minden 24 élet évét betöltött önálló egyháztág adóköteles.

13. A kis-paládi egyház részéről Nagy Elek lelkész és Tóth Gáspár gondnok az 1902 Márcz. 15-én tartott egyháztanács-gyűlés 24. k. sz. végzésében foglalt azon határozat megerősítését kéri, mely szerint az egyház a fix-pénz összegre változtatott s az új díjlevelekbe bevezettetni rendelt fizetést évnegyedenként előre s egyenlő részletekben fogja fizetni a belhivatalnokoknak. Együttal annak meghatározását is kéri, hogy az év sz. György naptól vagy pedig a polgári év kezdetétől azaz Január 1-jétől kezdődjék, illetve számíttassék-e?

Az évnegyedenként előre s egyenlő részletekben megállapított fizetési kötelezettség jóváhagyatik és megerősítettik.

A mi az év kezdetét illeti: e tekintetben az eddigi gyakorlat fentartandó.

14. A kis-paládi egyház részéről Nagy Elek lelkész és Tóth Gáspár gondnok beterjesztik a második tanítói állomásra megválasztott Molnár Mária okleveles tanítónő okmányait, kérve egyházmegyénk közgyűlésétől a választás megerősítését.

Ugyan-e czélból beterjesztik ezen új tanítóiállomás díjlevelét is.

Egyházmegyénk közgyűlése Molnár Mária okleveles tanítónőnek a kis-paládi második tanítói állomásra szabályszerűen történt megválasztását megerősíti.

A beterjesztett díjlevelet, mely lakáson kívül az egyház részéről fizetendő 60 korona és az állam részéről adandó 740 kor. értékelés szerint összesen 807 kor. 22 fillért biztosít a tanító részére, közgyűlésünk jóváhagyja s felsőbb megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni rendeli.

15. Az av.-ujvárosi egyház előleges esperesi engedély alapján czélszerűségi okokból a leány-tanítót a fitanítói állomásra helyezvén át leánytanító-organistai fizetés mellett; ennek követ-

következtében szükségessé vált a leánytanítói s orgonistai fizetés levélnek fitanítói s orgonistai, viszont a fitanítói fizetés levélnek leánytanítói fizetés levéllé való átváltoztatása, vagyis a két fizetés-levél czimének kölcsönös megváltoztatása az eddigi fizetés érintetlenül hagyása mellett. Ezen czimökben kölcsönösen megváltoztatott fizetés-leveleket most a 133—1901 sz. egyh. utasításnak megfelelőleg jóváhagyás végett beterjeszti közgyűlésünkhöz a kellő számú példányokban, a vonatkozó egyháztanácsi és közgyűlési határozatok jegyzőkönyvi kivonatainak melléklésével.

Fa fitanítói

Egyházmegyénk közgyűlése a volt leánytanítói s orgonistai fizetés-levélnek fitanítói s orgonistai fizetés-levélnek leánytanítói fizetés-levéllé — a fizetések érintetlen hagyása és az orgonista-kántori fizetésnek a tanítói fizetés elkülönítése mellett — történt átváltoztatását jóváhagyja és megerősíti s mindkét, czimben megváltoztatott fizetés-levélnek I-ső eredeti példányát az egyházkerületi levéltár részére a főt. egyházkerületi közgyűlésre felküldetni rendeli.

16. Barkász Albert méhteleki lelkész, mint a rozsályi egyház felügyelő lelkésze, beterjeszti felügyelő lelkésségének öt óra terjedő működéséről összeállított kimutatását, mely szerint lelkészi teendők végzése, a Sacramentumok kiszolgáltatása, gyűlések tartása végett 22 ízben szállott ki Rozsály község egyházában s kéri tiszteletdíjának megállapítását.

Örömmel veszi tudomásul közgyűlésünk felügyelő lelkésznek szorgalommal párosult ügybuzgó működését s azt teljesen méltányolva tiszteletdíját 1901. nov. 1-től 1902. ápril 30-ig terjedő időre 150 koronában állapítja meg és felhívja a rozsályi egyház előljáróságát, hogy ezen összeget volt felügyelő lelkészének haladéktalanul utalványoztassa és fizesse ki és pedig a lelkészi töke segély-összeg járulék — mint a mely éppen annyi, mint e megállapított díj — fordítván e célra.

17. Az uszkai egyház gondnoka Szentpétery Jenő, 6 presbyter és 30 egyház tag hivatkozva arra, hogy az egyház hivei részint megfogytak részint elszegényedtek, s a 385 lelket számláló kis egyház, mindössze 20 ígás erővel bír, a gyalogos kézi munkára pedig senkivel sem rendelkezik; hivatkozva arra, hogy az egyház földjeit is a magok erejével házilag kezelik és művelik s mindezek következtében nem képesek a lelkésznek és tanítónak régebben megajánlott fizetéseket és szolgálmányokat

teljesíteni, jelesen a 19 ölfát 3 mértföldnyi távolságról beszál-
litani, a lelkészi és tanítói földeket szántani, vetni, a termést
behordani, szénát csinálni és szintén behordani — az iránt
kérelmeznek, hogy a lelkészi és tanítói fizetéseket, a fizetési
alap megváltoztatásával, az állami egyenes adó alapján s az
állam által folyósított összegek betudásával a költségvetési ivben
bevallott alapon, készpénzben fizethessék.

Minthogy a kérelemből az tűnik ki, hogy az
egyház a lelkészi congrua és tanítói fizetés kiegészi-
tési összegek levonásával és ~~tiszta~~ tisztán akarja a lelkészi
és tanítói díjlevelekben biztosított fizetéseket és szol-
gálmányokat teljesíteni és így a díjlevelek értékét
csökkenteni; minthogy e szándék az egyh. törv. 253.
§-ának rendelkezésével ellenkezik, mely szerint a díj-
levelek értéke nem csökkenthető; minthogy az állami
segélyek czélja nem a díjlevelekben biztosított fizeté-
sek leszállítása, hanem azoknak az orsz. törvényekben
megállapított maximumig való kiegészítése: ennél fogva
egyházmegyénk közgyűlése a kérelemnek, mint törvé-
nyekbe ütközőnek, helyt nem adhat.

Ha azonban az egyháznak az a czélja, hogy a
díjlevelek értékének teljes fentartásával új adózási
alapot és rendszert akar behozni abból a czélból,
hogy a terhek egyenlőbben és arányosabban osztas-
sanak szét a hivek közt, vagy a kifizetéseket és szol-
gálmányokat pénzre kívánja átváltoztatni: ez esetben
készítsen egy munkálatot s terjessze be azt esperes
urhoz, a ki annak elbírálása végett egy bizottságot
fog a helyszínére kiküldeni.

18. A tiszta-berki egyház presbytériuma és közgyűlése lel-
kész indítványára elhatározta, miszerint tekintettel arra, hogy
az a 18 volt urbéri telki állomány, melynek tulajdonosai
lelkésznek évenként egy-egy szekér, tanítónak pedig egy-egy
rudas szénát tartoznak fizetni, az idő folyamán részint öröklés,
részint adás-vevés által sok változáson ment át s tulajdonosai
is sokképen megoszoltak s így az eddigi széna illetmény ter-
mészetben többé ki nem szolgáltatható: — a széna fizetést
pénzértékre változtatja s széna válság czimen minden urbéri
állomány után lelkésznek évenként 12 koronát, tanítónak pedig
1 kor. 50 fillért fizet mindenkor sept. 29-ik napján s ezen
határozatnak illetve egyezségnek a szokásos 5 évi időtartamra
való megerősítését kérelmezi.

Ezen egyezség 5 évre jóváhagyatik s felsőbb jó-

váahagyás és megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni határoztatik.

19. Tapasztaltatván, hogy több helyekről pecsételetlenül terjesztetnek be a jegyzőkönyvi kivonatok, másolatok és más egyéb okmányok:

Felhivatkak a lelkészek, hogy minden okmányokat kellőleg lepecsételve küldjenek be az esperesi hivatalhoz, mert a pecsételetlenül beküldöttek elnökileg visszafognak utasittatni.

20. A nagy-bányai ev. ref. egyház betereszti jóváahagyás végett a 301—1901. sz. egyházkerületi végzés alapján, 1901. dec. 1-én tartott egyháztanácsi gyűlésének 62-ik; és dec. 8-án tartott közgyűlésének 65-ik sz. végzésével megállapított és elfogadott vallástanió-kántor-orgonistai díjlevelet.

Egyházmegyénk közgyűlése a beteresztett díjlevelet, mint a mely lakás- és temetési stólán kívül 1540 kor. fizetést biztosít a vallástanió-kántor-orgonista részére, örömmel hagyja jóvá s felsőbb jóváahagyás és megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni rendeli.

21. Mult évi őszi közgyűlésünk 120. számú határozatával az egyházmegyei tanügyi bizottságot az állami és községi iskolák óraszámához alkalmazandó vallástaniási tanterv és tananyag beosztás kérdésével bizta meg. E tárgyban a tanügyi bizottság következő javaslatát terjesztette be: „Minthogy az állami iskolák tantervében heti 2 óra van a vallástaniásra felvéve, melybe az elemi iskolák vallástani tananyagát beosztani, beszoritani, vagyis heti két órás vallástaniási tantervet és tananyag beosztást készíteni a lehetetlenséggel határos: keressük fel egyházhatóságunk utján a főt. és mélt. konventet oly czélból, hogy lépjen közbe és kérje fel a közoktatásügyi ministert, hogy a hittani órát heti 2 óráról négyre emelje fel, annál is inkább, mivel a hitoktató lelkészek a vallástani tananyagot feldolgozni, kívánt sikert felmutatni eddig is csak az órák megkészszerzésével voltak képesek. Minthogy pedig az állami iskolákban a vallástaniás az egyetemes ev. ref. egyházat általánosán érdeklő közösügy: óhajtának, hogy maga a konvent készítettessen egy megfelelő tantervet s ehez alkalmazott kézi könyvet.

Mig ezek megadatnak és testet öltenek a vallástanió lelkészek bölcseségére bizassék a feldolgozandó és feldolgozható tananyag mennyisége, annál is inkább, mert teljes bizalommal lehetünk az iránt, hogy mint eddig magán szorgalomból a tankezeren kívül tényleg heti 4 órát fordítottak a vallástaniásra;

ugy magasabb egyházi érdekből jövőben sem cselekesznek másképp lelkiismeretes hitoktatóink. Ha ellenben egyházmegyénk heti ilyen 4 órára, melyből csak kettő törvényszerű, tantervet kíván: igyekszik-e követelménynek is megfelelni tanügyi bizottságunk.

Egyházmegyei közgyűlésünk felkéri a főt. egyházkerület útján a méltóságos konventet, hogy hasson oda a vall. és közokt.-ügyi miniszternél. miszerint az állami iskolák órarendjén a hittani órát, az eddigi 2 óráról a fenti indokok alapján 4-re emeltessék fel; nemkülönben felkéri arra, hogy az állami és községi iskolák részére készíttessen egy megfelelő vallástani tantervet és ehez alkalmazott kézi könyvet.

A tanügyi bizottságot pedig felhívja, miszerint a lehetőség böles figyelemben tartásával az állami és községi iskolák vallástanítói részére egy ideiglenes tantervet és tananyag beosztást készítsen, heti négy órát vevén alapul.

22. A tanügyi bizottság jelentése szerint egyházmegyénk iskoláiban a tanítók egy néhány szép eredménnyel legnagyobb része pedig kielégítő szorgalommal munkálkodik; vannak azonban olyan tanítók is, kik méltók a megintésre. Ilyenekül említi a görbedi tanítót kötelesség mulasztás, az uszakai tanítót nagymérvű hanyagság miatt.

A tanítók jelesebbjeinek szorgalmáról örömmel, a nagy többségnek kielégítő működéséről megnyugvással vesz tudomást egyházmegyei közgyűlésünk; a görbedi tanítót Zöld Istvánt kötelessége mulasztásáért az uszakai tanítót nagymérvű hanyagságáért azzal inti meg, hogy jövőre ilynemű mulasztásaikért fegyelmi eljárás fog ellenök megindíttatni.

23. Egyházmegyei tanügyi bizottság azon sajnós körülményre hívja fel közgyűlésünk figyelmét, hogy alig van néhány olyan iskolánk, mely felszerelés dolgában kívánni valót ne hagyna fenn, sőt van olyan is, melyben Magyarország térképén, egy számoló gépen és a fali olvasó-tábla néhány darabjain kívül nem található más taneszköz.

Egyházmegyei közgyűlésünk elvárja a tehetősebb egyházak előjáróitól, hogy e hiányon mielőbb segíteni igyekezzenek; a szegény egyházakat pedig utasítja, miszerint ingyen tanszerekért a vall. és közokt. miniszternél mindig január elsőig kérelmezzenek, megjelölve kérvényökben, mire van legégetőbb szükségük.

24. A színér-váraljai körből beérkezett jelentés szerint Lajos Imre apahegyi tanító az egyházkerületi tankönyvek egy részét ma se vezette be az iskolájába olvasó könyvül egy kath. szellemben írt állami olvasó könyvet (Gööz-Trajner-félét) használ, mely míg az idegen egyházak kiválóbb embereit megbotránkoztató hízeltéssel magasztalja: addig a haza protestáns hőseinek nagy részéről nem tud semmit, alig egy kéttől nagy hidegséggel ha megemlékezik s még hozzá ebből is az egyházunkra épen nem előnyös részt olvastatta a legszorgalmasabban.

Egyházmegyei közgyűlés fegyelmi eljárás terhe alatt meghagyja Lajos Imre apahegyi tanítónak, hogy a jelzett olvasókönyvet, iskolájából azonnal kiküszöbölje helyette az egyházkerület által elfogadott olvasókönyvet vegye fel s jövőre az egyházkerület kiadványait mellőzni ne merészelje. Ellenőrzés céljából a végzésre az iskolaszéki elnök figyelme felhivatik.

25. Tanügyi bizottság köteleességéhez képest tudomására juttatja az egyházmegyének, miszerint Molnár Mária kis-paládi és Nyárádi Berta ombodi tanítónők a vallástánból képesítő vizsgát nem tettek. Utóbbi különben kijelentette, hogy csak ez iskolai év végéig marad az ombodi tanítói álláson.

Közgyűlésünk meghagyja mindkét tanítónőnek, hogy a vallástani képesítést egy év alatt megszerezni el ne mulasszák, nyert képesítványokat esperes urnak bemutatassák.

26. A szamoskőrödi különben dicséretes előmenetelű népiskolában az éneklésre teljesen képtelen tanító vezetése mellett az énektanítás nagyon el van hanyagolva elannyira, hogy a gyermekek énekelni alig-alig tudnak. E hiány orvoslása céljából a tanügyi bizottság intézkedést kér.

Felhívja egyházmegyei közgyűlés Molnár Zsigmond sz.-kőrödi tanítót, hogy iskolájában az énektanításról kellőképen gondoskodják, nehogy a jövő nemzedék úgy nőjön fel a szamos-kőrödi egyházban, hogy az isteni tisztelet egy lényeges alkotó részében az éneklésben részt se tudjon venni. — Lelkészt ugyanakkor felkéri, hogy az énektanítás ellenőrzésére éber figyelmet fordítson.

27. A krassói és színér-váraljai kör látogatói kifogást tesznek, panaszt emelnek az iskoláinkban már tulhajtott könyvnélkülözés ellen. E mellett az elítélendő módszer mellett az írás, olvasás, számtan helyes tanítása háttérbe szorul, fogalmazvány csak egy-két iskolában található; ily viszonyok közt nem az

életnek, hanem a könnyű feledékenységnek tanít az iskola. Még inkább helytelenítik a vallástanítás mai rendszerét, mely a kiszabott anyagot beemlézteti, a növendékekkel ijjesztő gyorsasággal elhadartatja; de ugyanakkor a szív és lélek érzelm világát egészen érintetlenül, teljesen hidegen hagyja.

A váraljai jelentés a katekhétikai módszerhez kívánna visszatérni, mely mellett jutna idő a biblia és énekes könyv teljes mérvű felkarolására; a krassói kör jelentése más tantervet, más tananyag beosztást óhajtana, olyat, melylyel a nevelés és tanítás célja sikerebben volna elérhető.

Minthogy az említett bajok és fogyatkozások általánosak és sürgős javítást igényelnek s minthogy pótlásuk a küszöbön levő tanterv revízió alkalmával leggyorsabban és legegyszerűbben eszközölhető s mert egyházmegyei tanügyi bizottságunk által felterjesztett revizionális munkálat e hiányok legnagyobb részének megszüntetésére alkalmas eszközül kínálkozik: kéri egyházmegyei gyűlésünk az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságot beadott munkálatának — e célból szíves figyelembe vételére, átaljában a tanterv keretében e hiányok lehető orvoslására, kipótolására.

A körlátogatók felhivatnak, hogy a vizsgálatok alkalmával a bibliában és énekes könyvben való jártasságra kellő súlyt helyezzenek.

28 Olvastatott a gyámintézeti kezelő választmány 1902. jan. 23—24-ik napján Szatmáron tartott gyűlésének következő jegyzőkönyvi száma:

3. szám. Pénztárnok jelenti, miszerint az egyházmegyei lelkészi nyugdíjintézet vagyonállománya a következő: Bevétel: 1499 kor. 37 fill.; Kiadás: 706 kor. 40 fill.; Maradvány: 792 kor. 97 fill.; 1900. évi állapot volt: 2342 kor. 48 fill.; Kötvényen-váltón elhelyezve van: 500 kor.; Takarékpénztári könyvben: 3135 kor. 45 fill.; Összes vagyon 1901. dec. 31-én 3635 kor. 45 fill. — Tudomásul szolgál s az egyházmegyei gyűlésre bejelentetni határoztatott.

Egyházmegyénk közgyűlése az egyházmegyei lelkészi nyugdíjintézet vagyonállományának megvizsgálásáról és kimutatásáról szóló ezen jegyzőkönyvet tudomásul veszi s levéltárba tétetni rendeli.

29 Olvastatott a következő jegyzőkönyvi kivonat:

K i v o n a t

az Országos gyámintézeti ellenőrző bizottság 1902. Január 23—24-ik napjain Szatmáron tartott gyűlésének jegyzőkönyvéből.

1. szám.

Széll György kezelő előterjeszti 1901. évi számadását. Előirányozva volt: belépési járulék czimén: 1405 kor. 55 fill., tagdíj czimén: 2235 kor. 18 fill., hátralék belépési díjból: 57 kor. 44 fill., tagdíj hátralék: 126 kor. 44 fill., összesen elő volt irányozva: 3834 kor. 61 fill. — Befolyt: hátralék: 107 kor. 84 fill., belépési járulék: 538 kor. 47 fill., tagdíj: 1523 kor. 44 fill., késedelmi kamat: 4 kor. 68 fill., összesen befolyt: 2174 kor. 43 fill. A 11. sz. alatti Kálmán Sándor tartozása helyesbitésének figyelembe vételével a hátralék: 1672 kor. 81 fill. Az Országos gyámintézet részére a földhitelintézet pénztárába beküldetett 2174 kor. 43 fill. A felmutatott nyugták által igazolva lévén a kiadás: a részletesen átvizsgált számadás helyesnek találtatott.

Jegyzette s kiadta:

Sátor Dávid

biz. jegyző.

Egyházmegyénk közgyűlése ezen megvizsgált számadást s az ellenőrző bizottság határozatát tudomásul veszi s levéltárba tétetni rendeli.

30. A sárközi egyház előljárósága jelenti, miszerint már két év óta Petyke Pál oklevél nélküli tehát ideiglenes tanító működik egyházukban. Azonban, miután törvényeink szerint ideiglenes tanító két évnél tovább nem alkalmazható: a pályázatot a tanítói állomásnak rendes tanítóval leendő betöltése végett június hó 18-dikára tűzött választási határnappal a Néptanítók lapjában meghirdette. Jelentkeztek is okleveles pályázók. Most azt kérdi az egyház előljárósága, hogy ha esetleg az egyház kényelemből Petyke Pál megtartásához ragaszkodnék, s választani nem óhajtana: nyujt-e reményt és biztosítékot egyházmegyénk közgyűlése a tanfelügyelői rendelkezésnek a lehetőség esetén is figyelmen kívül hagyása után, az államsegély és korpótlék folyósítására?

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja és kötelezi a sárközi egyház presbyteriumát, hogy a jelentkezők közül válasszon tanítót s okleveles rendes tanítóval

töltse be a törvény 429 §-a rendelkezésének megfelelőleg a tanítói állomást. S a rendes tanító részére kérje majd az állami kiegészítést és esetleg a korpótlékot.

31. A méhteleki egyház előjárósága a 263—1901. sz. egyházkerületi végzés utasításának alapján arra kéri egyházmegyénk közgyűlését, hogy a részére adósság törlesztésre és a templom szakadozó menyezetének megújítására a konvent által előjegyzett 1000 frt = 2000 korona tőkesegély sürgős kiutalása iránt annyival is inkább tegyen lépéseket, mert a főt. egyházkerületi közgyűlés az egyszersmindenkori segélyezéseket beszüntetvén, az évi terhek viselése s az adósság kamatjának fizetése annál súlyosabban nehezedik szegény egyházukra.

Egyházmegyénk közgyűlése a kérelmet pártoló ajánlattal terjeszti fel a főt. egyház kerületi közgyűlés útján a főt. és mélt. konventre kérve annak kegyes figyelembe vételét és teljesítését.

32 Olvastatott a nagy-hodosi egyháztanács 31. és közgyűlésének 33. sz. egyhangulag hozott határozata és kérelme az iránt, hogy engedjék meg nekik az egyház tulajdonát képező 400 korona regale kártalanítási kötvény eladása, mely összeget az iskola részére vett telek árából még fenálló adósság kifizetésére óhajt fordítani, mert míg a kötvény után 4 és $\frac{1}{2}\%$ -ot kap, adóssága után két annyi kamatot fizet, továbbá iskola építésre 2000 korona kölcsönt vett fel, így nagyon reá van utalva a kötvény eladására és ez által a súlyos terhek könnyítésére.

Tekintve az egyház súlyos anyagi helyzetét, iparkodó nemes törekvését, az egyház tulajdonát képező 400 koronás regale kártalanítási kötvény eladása megengedtetik, oly határozott utasítással, hogy annak értéke a kérelemben jelzett célra használtassék fel.

Ez ügy felsőbb jóváhagyás végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni rendeltetik.

33 Nagy Elek kis-paládi lelkész hivatalos előterjesztése a még 1884. év augusztus 1-én tartott közgyűlés 107. sz. határozatával elrendelt új temető megnyitása iránt.

Lelkész előterjesztése eredetben az egyház előjáróságának oly felhívással és utasítással adatik ki, miszerint sürgősen tegyen az esperesi hivatalnak jelentést arról, hogy az egyhm. közgyűlés fentebb hivatolt sz. határozatának miért nem szereztetett érvény mind a mai napig? miféle gátló körülmények szolgáltak akadályul, hogy jelentése alapján az új temető

megnyitása esetleg a közigazgatási hatóságnál szorgalmazható legyen

34. Balog József és 10 társa avas-felsőfalusi lakosok az iránt esedeznek, hogy amennyiben községükben mintegy 80 ref. lélek lakik az eddig összegyűlt pénzből egy kis imaház építtessék és a missiót teljesítő lelkész gyakrabban keresse fel őket, mert attól lehet félni, hogy ezen kis fiók egyház ma holnap teljesen elszéled és más egyház kebelébe fog belépni.

Miután közgyűlésünknek az egyház alapról bővebb tudomása nincs, jelen kérelem Széll György missiót teljesítő lelkésznek jelentéstétel végett kiadatik.

35. Beterjesztetik a szatmárhegyi egyház részéről a leánytanító-organista-énekvezér díjlevele egy példányban.

Ezen díjlevél esperes ur jelentése szerint a régi leánytanítói díjlevél helyett azért készítettett, mert a lánytanító vette át az orgonázást, melyet eddig a fitanító végzett; s az esperesi hivatalhoz 3 példányban küldetett be s miután tekintettel a folyamatban levő államosításra csak ideiglenes díjlevélt lehet s miután jóval előnyösebb a régi leánytanítói díjlevélnél esperes ur által jóváhagyatott s a két példány az egyház és tanító részére visszaküldetett.

Esperes ur jelentése folytán ez ideiglenes leánytanító-organista-énekvezéri díjlevél jóváhagyatik s a beküldött példány az esperesi levéltárba utaltatik.

36. Bagoly Albert józsefházai tanító, az ottan felállítani szándékolt fiókposta kezelhetésére engedélyt kér oly kijelentéssel, hogy az ügykezelést a neje fogja végezni.

Miután az engedélyező nyilatkozatot Esperes ur időközben az ügy sürgősségének következtében már kiállította, eljárása jóváhagyólag tudomásul vétetik.

37. Esperes ur jelenti, miszerint Bogdán Lőrincztől, a mikolai egyház orgona alapjára általa és neje, Szalkay Eszter által adományozott 240 koronáról szóló s a szatmári gazdasági és iparbank által kiállított betéteti könyvecskét, melyet az egyház lelkésze, Bogdán Lőrincz két izbeli felszólítására sem akart átvenni, — az egyházmegyei közgyűlés további intézkedéséig átvette. Jelenti továbbá, hogy Bogdán Lőrincznél van az a lista is, melyen az orgona-alapra tett többi ajánlatok vannak feljegyezve.

A betéti könyvecske megőrzés végett a gyámin-tézet kasszájába letétetni rendeltetik. A listán foglalt

ajánlatok behajtása iránti intézkedéssel esperes ur megbizatik.

38. Olvastatott Cseresnyés Jenő kir. főmérnök, temesvári *lahos* Esperes urhoz intézett levele, melyben néhai édes anyja nevére tett alapítványához ismételten 30 koronát küld, s egyben kéri ezen összeget az 1900 évi május 2-án tartott egyházm. közgyűlés 38 sz. határozatától eltérőleg külön alapítványképpen kezelni. Ugyanezen levelével a szegény iskolás gyermekek részére kiosztás végett 9 koronát küld, mely összeghez többen adakoztak.

Egyidejűleg Papolczy Károly szatmárhegyi lelkész, betérjeszti az erdődi egyház gondnokának hivatalos nyugtáit, melyeken az összegek átvétele elismertetik.

Hálás elismeréssel fogadja közgyűlésünk a fiui kegyelet nemes megnyilatkozását, s köszönetének jegyzőkönyvileg is kifejezést ad.

Egyben utasítja az erdődi fiók-egyház gondnokát, hogy a küldött alapítvány-összeget néhai Cseresnyés Károlyné, Joó Zsuzsanna nevére tett alapítvány növelésére fordítsa s azt alapító akaratahoz képest külön kezelje.

A két db eredeti nyugta levéltárba kezelendő.

39. Olvastatott a kis-kolcsi egyház előjáróságának kérelme, melyben az iskola-építésnél felmerült kiadásainak fedezetére 1000 korona kölcsönt kért a gyámintézeti pénztártól, a mely kölcsönre égető szükség lévén, az a kezelő választmány által meg is szavaztatott, ezuttal a közgyűlésnek, mint felsőbb hatóságnak, utólagos jóváhagyását kéri.

Egyben bejelenti, hogy az ismétlődő iskola felállított.

Közgyűlésünk a kölcsön felvételét, tekintve az ügy sürgősségét s a felmerült kivételes esetet, ezuttal tudomásul veszi s jóváhagyja.

Hasonlóan tudomásul veszi az ismétlődő iskola felállításának tényét is.

A kölcsön felvételének ügye felsőbb jóváhagyást igényelvén: e czélból felterjesztetik a főt. egyházkerületi közgyűlésre.

40. Olvastatott a nagy-hodosi egyház tanácsának 20 sz. és közgyűlésének 21 számú határozata, melyszerint az egyház iskolát óhajt építeni, de minthogy csak 400 korona penze van, a még szükségglendő 2000 korona összeget kölcsön útján kívánja fedezni, addig is, míg a kilátásba helyezett 2400 korona tőke

segélyt megkaphatja, az iránt kérelmez, hogy ezen 2000 kor. kölcsönt a gyámintézet pénztárából az egyház felvehesse.

Községünk kérelmező egyház nemes czélját és áldozatkészségét méltányolván, beleegyezését adja, hogy az iskola építésre szükséges *F2400* korona tőke segélyt megkaphatja, — az egyh. gyámintézet pénztárából felvétessék.

Ez ügy felsőbb jóváhagyás végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni rendeltetik.

41. Sátor Dávid egyházmegyei könyvtárnok betérjeszti könyvzárszámadását az 1901-ik évről két példányban.

Megvizsgálás végett kiadatik a számvizsgáló bizottságnak.

42. Molnár Lajos egyházmegyei közpénztárnok betérjeszti számadását az 1901 évről.

Megvizsgálás végett kiadatik a számvizsgáló bizottságnak.

43. Az időszaki tanács megalakítására hivatván fel a közgyűlés:

az 1903 évi tavaszi gyűlésig terjedő időre az időszaki tanács tagjaiul megválasztattak:

a) rendes tagok: Széll György, Sátor Dávid, Helmeczy József;

b) pótagok: Balogh István, Molnár Lajos, Torday Imre.

44. Olvastatott az érmelléki ev. ref. tanító egyesületnek, ugyanazon egyházmegye közgyűlése által határozatilag elfogadott s pártoló hozzájárulás végett az egyházmegyékhez megküldeni rendelt, alapos indoklással ellátott következő indítványa:

„Az ev. ref. lelkészek és tanítók *gyermek* egyházkerületünk közép- és felső iskoláiban, már kezdettől fogva, — ha és a meddig arra érdemesek, — feltétlen tandíjmentességben s mindennemű iskolai jótétemények, mint pl. tápintézet, benlakás, ingyen tan könyvek elnyerésében, — kivéve természetesen a családi alapítványokat, — elsőbbséggel birjanak s a felvétel azokra nézve megkönnyítessék és biztosítsassék.

Egyházmegyénk közgyűlése ezen indítványhoz örömmel hozzájárul s a maga részéről is teljes tisztelettel felkéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy annak értelmében határozni és intézkedni méltóztassék. Hogy pedig a mi támogatásunkkal is fentartott debreczeni főgymnasiumból a létszám betelése miatt vissza ne utasitassanak gyermekeink: arra kérjük

*F2000 kor. kölcsön
öröktőladdig immig
kiadásra helyezett*

teljes tisztelettel az egyházkerületi közgyűlést, hogy vagy kellő számú parallel osztályokat létesíteni vagy egy külön államsegélyes, de felekezeti főgymnasiumot felállítani méltóztassék.

A tandíjkedvezményt az egyházkerület által segélyezett felső leány-iskolákban és tanítónőképző intézetben tanuló pap- és tanító-leányokra is kiterjesztetni tisztelettel kérjük.

45. Bagoly Albert tanító kérelme az iránt, hogy az őt jogosan megillető fa-pénzt és kaszáltatási váltság végrehajtási uton hajtassék be javára.

Érdemi intézkedés végett Nt. Esperes urnak kiadatik.

46. Bagoly Albert józsefházi tanító panaszolja, hogy Sipos Gyula nevezetű presbyter őt durván megsértette Isten káromlással, presbyteri állásával vissza élt, kéri a felügyelő lelkészt arra utasítani, hogy nevezettet a presbyteri állástól mozdítsa el.

Jelen panasz érdemének megvizsgálásával Szabó Károly felügyelő lelkész megbizatik oly kijelentéssel, hogy eljárása eredményéről az esperesi hivatalnak jelentsen.

47. Bélteki Gyula és Hadady Gedeon mikolai lakosok felebbezése Király Gyula lelkész által, az ottani egyház tanácsához címzett kérelmökre hozott végzés hatályon kívül helyezése iránt.

A felebbezésnek hely adatik, s Király Gyula lelkész által folyó év márczius 20-án felebbezők által a mikolai egyház tanácsához címzett kérelemre szám nélkül hozott elutasító végzése hatályon kívül helyeztetik s úgy a felebbezés mint a kérelem vissza tétetik a mikolai egyház tanácsához, mint a mely testület van hivatva az egyházi törv. 27 §-ának 5. pontja értelmében a kérelem érdemében határozni.

48. Molnár Lajos egyházm. közpénztárnok a 16—1901 sz. egyházmegyei végzésben nyert megbízása tárgyában a következő véleményt terjeszti be:

„Tekintettel arra, miszerint egyházmegyénk a tisztikar fizetése rendezése ügyében kiküldött bizottság munkálata alapján az egész tisztikar, ezek között a közalap kezelő fizetésének felemelését 1900 Sept. 3-án tartott gyűlése 90 sz. a. hozott határozatában fedezet hiánya miat nem eszközölhette; tekintettel arra, hogy anyagi viszonya egyházmegyénknek azóta nem változott, sőt a tanügyi bizottsági tagok díjjai némi újabb terhet

hoztak: a közalap kezelő irodai átalányának felemelését nem ajánlhatom“

Tudomásul vétetvén: a közalapkezelő irodai átalánya: alaphiányában nem emeltetik.

49. Papolczy Károly lelkész a szatmárhegyi iskolák államosításánál bekövetkező tárgyaláshoz, az egyházmegye részéről küldöttséget kér kinevezni.

A kérelemhez képpest Tóth Mór t.-bíró, Papolczy Zoltán lelkész és Dr. Harcsár Géza ügyész mint küldöttség kinevezetnek, illetőleg megbizatnak, hogy a fent jelzett tárgyalás alkalmával a szatmárhegyi egyház érdekét — főkép a kántori díjazásnak a város által történendő fedezése biztosítása szempontjából — előmozdítani igyekezzenek; utasittatván Papolczy Károly lelkész, hogy a küldöttséget a tárgyalás idejéről értesitse.

E czélból e jegyzőköny megküldésével felkéretik a Tek Városi Tanács, hogy a sz.-hegyi lelkész a tárgyalás határnapjától jó előre értesíteni sziveskedjenek.

50. Soltész János lelkész jelenti, hogy az egyházmegye története készen és sajtó alatt van. Intézkedést kér a könyv árának megállapítása valamint az iránt, hogy hány példányban nyomassék s kiknek küldessék tiszteletpéldány?

Elnökség Soltész Jánossal együtt állapítsa meg a nyomandó példányok számát, a könyv árát és azt, hogy kiknek küldessék tiszteletpéldány.

Az ~~írás~~ tiszteletdíjra vonatkozólag pedig tegyen jövő gyűlésünkre előterjesztést.

51. A nagybányai egyház 1901. Márcz. 7-én ^{tartott} egyháztanácsi gyűlésének 20-ik; márcz. 17-én tartott közgyűlésének 22-ik sz. végzésében megállapította és elfogadta azon feltételeket, melyek szerint a templomköz tervbe vett kiszélesítése czéljára átadja a városnak a kijelölt területet. Ezen feltételeket Nagy-Bánya sz. kir. r. t. város 1902 évi febr. 27-én tartott képviselőtestületi közgyűlésében 864—16 kgysz. a. elfogadván, ezek szerint az egyház és város között a következő közös megállapodás, illetve egyezség jött létre, mely jóváhagyás végett közgyűlésünkhöz beterjesztetett.

Az egyezség a következő:

1. A nagybányai ev. ref. egyház átadja a város tulajdonába a templomteleknek és az egyház 844 hr. sz. alatti házastelkénak a térkép szerint kijelölt részét összesen 154 négyszögöl területet 2000korona kártalanítási alapösszegért.

2. A város a templomot övező kökerítést lebontatja.
 3. A templom keleti sarkától a templom ^{telke} végéig 1 méter magas kökerítésre, esinos, izléses kovácsolt vaskerítést, onnan a 844 sz. telek hosszában az utca végeig rendes téglakerítést s ezen kerítések ~~rendes~~ ^{gyalogjárdát} hosszában 2 méter széles ^{aszfalt} készített.

4. A templom északi oldalán megrongált falazatot cementtel kijavíttatja s az épületre csatornát alkalmaz.

5. Az összes költségeket a kisajátító város viseli, úgy azonban, hogy az új kökerítéshez szükséges téglanyagot a lebontandó fal anyagából az egyház a város rendelkezésére bocsátja.

Az egyházi közgyűlés azon végzése ellen, melyben az egyháztanács által megállapított és elfogadott átadási feltételeket jóváhagyta, Vásárhelyi Gyula és 11 társa felebbezett múlt évi tavaszi közgyűlésünköz, mely az egyháztanácsához áttétetvén, most az ügyiratokkal felterjesztetett. E felebbezésben nevezettek megsemmisíttetni kérik a közgyűlés jóváhagyó határozatát, mert; a közgyűlésen az egyház 350 szavazóképes tagja közül alig 8—10 egyháztag volt jelen s így a törvény szerint újabb közgyűlést kellett volna összehívni; mert továbbá: a Sáray-féle házasteleknek csaknem felét akarják elvenni, illetőleg a városnak odaadni, holott ezen telek 2000 frtért vétetett s így ezért 1000 frt, a czinteremért pedig 500 frt, összesen tehát 1500 frt volna a megfelelő ár.

Felebbezők azt is panaszolják, hogy a Részvény Takarékpénztár által az egyháznak az utca rendezés idejére kizárólag vasrács-kerítés készítése czéljából 10 év alatt adott, összesen 500 frtot nem vasrács-kerítésre, hanem az általános utca kiszélesítésénél felmerülendő költségek fedezésére akarják fordítani.

Ez ügyben esperes ur helyszíni vizsgálatall és véleményes jelentéstétellel megbizta Molnár Lajos és Tóth Mór tanácsbírákat, kik beterjesztett jelentésökben ez ügyletet az egyházra nézve minden tekintetben előnyösnek ítélvén, annak jóváhagyását véleményezik.

Egyházmegyénk közgyűlése a küldöttség véleménye alapján, a felebbezés elvetésével a nagybányai ev. ref. egyház és Nagy-Bánya sz. kir. r. t. város között létrejött egyezséget jóváhagyja és megengedi, hogy az egyház a térképen megjelölt, összesen 154 négyzetöl területű telket utca-kiszélesítés czéljára Nagy-Bánya városának az egyezésben megírt 2000

korona alapösszegért és a város által teljesítendő s mérnökileg 3600 koronában értékelt munkálatok illetve kötelezettségek ellenében örök tulajdonául átadhassa.

A felebbezés el volt utasítandó mert: az egyh. törvény nem mondja azt ki a közgyűlésekre, hogy milyen számban határozatképesek, csak a presbyteriumra; különben is hivatolt közgyűlésen nem 8—10, hanem a 15 presbyteren kívül 12 közegyházitag s így összesen 27 szavazó volt jelen, a mely szám, ha kevés is a lélekszámhoz képest, de elegendő a jogérvényes határozat hozatalára. Azt felebbezők sem állítják, hogy a közgyűlés ~~napján~~ a tárgy megnevezéseivel nem lettek volna meglíva a közgyűlésre.

Jóváhagyandó volt az egyezség a szépszerűti és tűzbiztonsági előnyök mellett azért is, mert ha az létre nem jön és a város törvényes uton sajátíttatja ki az illető területet, megtörténhetik, hogy az egyház kedvezőtlenebbül lesz kárpótolva.

Felebbezőknek az a panasza, hogy a Részvény-Takarékpénztár által adott 500 frtot nem vasrácskerítésre, hanem az általános utcza kiszélesítésnél felmerülő költségekre akarják fordítani: szintén nem volt figyelembe vehető, mert: ez összeg, mely az egyháznak csakis kizárólag ezen utcza rendezésének alkalmára, vasrács kerítés létesítésére adatott, most a város által, — melynek átadatik minthogy az egyház által más célra ugy sem fordítható — ugyanazon célra fordíttatik.

Utasíttatik az egyház előjárósága annak kikötésére, hogy a Sáray-féle telekrészen emelendő kőkerítést a város befedesse, az egyház pedig a templom és lelkészi lak közt levő kapu helyett a templom keleti sarkánál a város által készíttendő kerítéshez hasonlót létesítsen.

Ez ügy felsőbb jóváhagyás és megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni rendeltetik.

52. Egyházi elnök meleg szavakkal üdvözli egyházmegyénk közelebbi gyűlésében megválasztott új ügyészt Dr. Harcsár Gézát.

Közgyűlésünk őszinte szívvel csatlakozik az elnöki üdvözléshez s az új ügyészt ki ismert tudományát, jeles buzgalmát hozza magával örömmel fogadja kebelébe. Dr. Harcsár Géza megköszönve a kitüntető

bizalmat, igéri, hogy új állásában teljes tudásával, minden igyekezetével azon lesz, hogy egyháza iránti ragaszkodását és szeretetét megbizonyítsa, a bizalmat megérdemelje és jövőre is megtartsa.

53. Esperes ur felhívja egyházmegyei közgyűlés tagjait, hogy mint tegnap is jelezte, zarándokoljunk ki boldog emlékü Gergely Károly egyházmegyének közszeretében élt néhai főjegyzőjének, a nagybányai egyház tudós lelkészének sirjához, hogy a nagyszámu tisztelői által sirja felé nem rég állított emlékkövet alkalmi beszéd kíséretében kegyeletesen megkoszoruzzuk.

Egyházmegyei közgyűlésünk az indítványhoz egyértelmű helyesléssel hozzájárulván, — a gyűlés felüggesztése után — elnöksége vezetése alatt, a gyászoló család tagjainak, Nagy-Bánya város tisztkara képviselőinek, a helybeli ev. ref. egyház előljáróinak, valamint a felekezeti különbség nélkül egybegyűlt nagy közönségnek csatlakozásával — testületileg kivonult a Gergely Károly sirjához, hol Papoleczy Zoltán vezetése mellett a közönség a XC. zsoltárt énekelte el, mely után Szabó József egyházmegyei főjegyző a boldogultat hiven és igazán jellemző, az érdemes férfiú példányszerű életét nemes egyszerűségében mintegy megjelenítő szép emlékbeszédet tartott, melynek most mélyen járó, majd magasan szárnyaló gondolatai minden jelenlevőket megindítottak, magukkal ragadtak; végül a részvét koszoruját az elhunyt kartárs siremlékére letette, mire felhangzott a kegyeletes ünnepélyt bezáró ének bánatos dallama, melynek végeztével meghatva távozáunk a sirtól: a nagy közönség házitűzhelyéhez visszatért, mi pedig tanácskozásaink folytatására sieténk.

54. Esperes ur a gyűlést ismételten megnyitván, Ferenczy Imre az imént lefolyt kegyeletes ünnepély hatása alatt boldogult jelesünk iránti tiszteletből indítványozza, miszerint a főjegyző emlékbeszéde egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vettessék.

Torday Imre nagybányai városi tanácsos, egyházmegyei világi főjegyző Nagy-Bánya város és a nagybányai ev. ref. egyház nevében köszönetet mond Szabó Józsefnek nagy sikert aratott emlékbeszédeért, melyben a mindenki által tisztelt lelkész emlékét igaz vonásokkal rajzolta meg, példás életét tanulságosan ujitotta fel. Ferenczy Imre indítványához a midőn hozzájárul, megtoldja azt azzal, hogy az emlékbeszéd ne csak jegyző-

könyvbe vezettség, hanem külön lenyomatban kiadva a Gergely Károly emlék javára árusíttassék.

Közgyűlésünk maga részéről is köszönetét fejezi ki Szabó József, egyházmegyei főjegyzőnek, a boldog emlékezetű Gergely Károly, eme nagybuzgalmu és sokéremű lekipásztör sírkövének megkoszorúzása alkalmával tartott jeles emlékbeszédeért. Ugy a Ferenczy Imre, mint a Torday Imre indítványát elfogadja, foganatosításukat elrendeli.

55. Esperes ur jelenti, hogy az egyházkerületről közelebb 600 korona érkezett hozzá a szegényebb sorsu lelkészek közt leendő kiosztás végett. Kéri meghatározni, hogy kik, mi módon és mily összegben részesüljenek e segélyben.

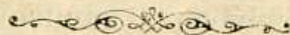
Közgyűlésünk ez összeget két lelkész közt 80 koronájával rendeli kiosztatni. A kiosztás módját illetőleg határozza, miszerint esperes ur hívja fel a kebelbeli lelkészeket, hogy a kik e segélyre igényt tartanak, kérvényüket záros határidő alatt az esperesi hivatalhoz küldjék be; a beérkezett kérvényeket az államsegélyosztó bizottság bírálja el s e bizottság javaslata alapján esperes ur adja ki a jelzett összeget a segélyezendőknél. A fentmaradó 40 korona valamely véletlen eset által sulytott lelkésztársé legyen.

56. Böszörményi Zsigmond t. bíró ur a józsefházai iskola építésre esperes ur által hozzá utalt pénzről elszámolni kívánván:

Az elszámolás foganatosításával, illetve a számadás megvizsgálásával a jegyzőkönyv hitelesítő küldöttség megbízatik.

57. Ferenczy Imre indítványozza, miszerint az elnökségnek a böles és buzgó vezetésért szavazzon egyházmegyének közgyűlése köszönetet.

Mit gyűlés szives örömmel teljesít. Esperes köszönetet mond a gyűlés tagoknak kitartó buzgalmaért, a nemes városnak a gyűlésterem átengedéseért s áldáskívánatok közt a közgyűlést berekeszti.

Közigazgatási bírósági ügyek.

58. A bíróság következőleg alakult meg:

Elnökök: Bencsik István esperes, gróf Dégenfeld Sándor egyházmegyei gondnok.

Bírák: Balogh István, Szél György, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Szabó József lelkész, — Böszörményi Zsigmond, Torday Imre, Tóth Mór világi tanácsbírák, Szabó József, a ki ezen ügyben közbenjárólag működött az egyh. törv. 309. §. c) pontja szerint mint érdekelt nem szavaz.

Előadó Torday Imre. Jegyző Szabó József.

Esperes elnök kitüzi tárgyalni a Bagoly Albert józsefházai tanító és a józsefházai egyház közötti, a tanítói fizetés és díjazás miatt támadt s már egyszer ítélettel ellátott, de az egyházkerületi bíróság 442—1901. sz. végzésével ide visszatett ügyei.

Idézve s jelen vannak Bagoly Albert panaszló és az egyház képviselőjében Szarka Károly gondnok.

A tárgyalás megkezdése előtt Bagoly Albert írásban és szóval követelését és panaszát visszavonta.

Bíróságunk mint közigazgatási bíróság a Bagoly Albert és a józsefházai egyház között a tanítói fizetés és díjazás miatt támadt peres ügyben 1902. ápril 15-én Nagy-Bányán tartott ülésében a következő végzést hozta:

v é g z é s:

Panaszoló visszavonó nyilatkozata folytán a további eljárás beszüntették, s az iratok irattárba tétetnek.

59. A bíróság következőleg alakult meg:

Elnökök: Bencsik István esperes, gróf Dégenfeld Sándor egyházmegyei gondnok.

Bírák: Balogh István, Szél György, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Szabó József lelkészi, — Böszörményi Zsigmond, Torday Imre, Tóth Mór világi tanács-bírák, Tóth Mór, mint legfiatalabb bíró nem szavaz.

Előadó: Torday Imre. Jegyző: Szabó József.

Esperes elnök tárgyalásra kitüzi a kis-paládi egyház-tanácsnak Nagy Elekné kis-paládi lakos, lelkésznét egyháziadó fizetésre kötelező s ide Nagy Elekné által kellő időben fellebbezett határozatát.

Előadó ismerteti az ügyet: melyszerint Kis-Paládon újdíjlevél készítettett s miután e díjlevél szerint ezután az egyháziadó kivetése az állami adó után történik, — az egyháztanács úgy intézkedett, hogy Nagy Elek lelkész neje Pap Mária is mint magán birtokosnő tartozik fizetni a birtoka, illetve állami adója után kulcs szerint járó egyházi adót. Ez intézkedést a lelkész neje sérelmesnek találván, férje által e sérelmét az egyháztanácsnak bejelentette. Azonban az egyháztanács intézkedését fentartotta, annyival is inkább, mert ha pl. valamelyik lelkészné nagybirtokos lenne, a kihagyás által az egyházközsége nagyobb teher nehezednék. Erre lelkész kinyilvánította, hogy neje az ügyet teljes tisztázás és elbírálás végett az egyházmegyére, sőt itten hozandó kedvezőtlen ítélet esetén az egyházkerületre is felterjeszti, mit maga Nagy Elekné is kijelent felebbezésében.

A felebbezés felolvasása s az előadói vélemény meghallgatása után bíróságunk, mint közigazgatási bíróság 1902. ápr. 15-én Nagy-Bányán tartott ülésében, a kis-paládi egyháztanácsnak Nagy Elekné, Pap Mária kis-paládi lakos lelkésznét egyházi adófizetésre kötelező felebbezés ~~határozatát~~ bírálat alá vévén, következőleg

i t é l t :

Az egyháztanács határozata indokainál fogva végérvényesen helybenhagyatik: s bár elvárta volna bíróságunk a kis-paládi egyház részéről, hogy lelkésze nejét különben is aránylag csekély földbirtoka után egyházi adóval nem róvja meg.

Fegyelmi bírósági ügy.

60. Balajthi Károly szamos-kóródi lelkész ellen Tóth Benedek csenger-ujfalusi ev. ref. lelkész kérelmére folyamatba tett fegyelmi ügyben a bíróság következőleg alakult meg:

Elnökök: Bencsik István esperes, gr. Dégenfeld Sándor egyházmegyei gondnok.

Szavazó bírák: Balogh István, Szél György, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Szabó József, Böszörményi Zsigmond, Tordai Imre és Tóth Mór. Szabó József mint legfiatalabb bíró nem szavaz.

Előadó: Tóth Mór.

Ügyész: Dr. Harcsár Géza.

Jegyző: Magoss Ferencz.

Elnök jelenti, miszerint a felek törvényesen idézve voltak, közülök Balajthi Károly megjelent.

A bíróság a tárgyalást elrendelvén, előadó az ügy állását következőleg ismerteti: Tóth Benedek csenger-ujfalusi lelkész panasolja, miszereint Balajthi Károly szamos-kóródi lelkész szamos-kóródi illetőségű és lakos Csernel Györgyöt cs.-ujfalusi illetőségű és lakos Sárándi Annával 1901 ján. 14-én a menyasszonyos háznál, az ő egyházában, az ő engedélye nélkül megeskette, az esketés adatait hozzá hat nap múltán juttatta és barátságos felszólítása daczára az őt illető 8 kor. esketési stólát meg nem küldötte, sőt megkeresésére válaszlevelében tudatlansággal is vádolta: kéri a fegyelmi eljárás megindítását s panaszolt megbüntetését s az ő stólai kára megtérítésében s a költségekben való elmarasztalását.

Balajthi Károly lelkész elismeri, hogy a nevezett házasságleket, azok felkérésére, összeeskette, ehhez panaszló lelkész előleges engedélyét ki nem kérte, a stólát meg nem küldte;

eljárásának igazolásául azonban hivatkozik a Konvent által 1895 nov. 22-én kiadott „Tájékoztató utasítás” 6 §-ára, melyszerint a megáldást bármelyik fél illetékes lelkésze teljesítheti, 32 §-ára, melynél fogva a stóla meg nem fizetése za esketés akadályául szolgál. Ő az egyik félnek illetékes lelkésze volt s mint ilyen fungált, stólát azért nem küldött, mert maga se kapott, neki se fizettek felek, sőt annak fizetését ismételt felhívására is megtagadták, kijelentvén, hogy stóla fizetés mellett az egyházi áldást tőle se kérték volna ki. Az esperes ur kijelentése szerint az esperesi hivatalhoz vissza sem érkezett válaszlevelet, melyben Tóth Benedek sérelmet vél felfedezni, posta könyve tanúsága szerint postára adta, eltévedéseért felelősséget nem vállal; de azt jó lélekkel állítja, hogy szerinte abban semmi sértés nem foglaltatott.

Miután előadó az ügyet minden oldalról megvilágította s miután az ügyész véleményét előterjesztette egyházmegyei bíróságunk, mint fegyelmi bíróság Nagy-Bányán 1902 ápril 15-én Tóth Benedek cs.-ujfalusi ev. ref. lelkész kérelmére Balajthi Károly szamos-kőrödi ev. ref. lelkész ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben következő

ítéletet hozott:

Balajthi Károly panaszlott lelkészt a fegyelmi vétség vádja alól felmenti, elene a további eljárást megszünteti.

Indokok:

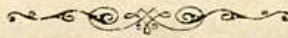
Kétségtelen, hogy Balajthi Károly sz.-kőrödi lelkész azon ténykedésével, hogy Csenger-Ujfaluban 1901 év január 14-én Csernel György szamos-kőrödi lakost Sárándi Anna cs.-ujfalusi lakossal Tóth Benedek ottani lelkész előleges értesítése és engedélye nélkül összeeskette: szabálytalanságot követett el; e szabálytalanság azonban, a jelen esetben, fegyelmi vétséget nem képez, mert a házasközösség egyházi áldás nélkül maradásának meggátolására és nem a helyi lelkész jogának megsértésére irányult s különben is panaszlottnak elnököleg történt megintése által már megtoroltatott.

Az esketési stóla megfizetésére nem volt kötelezhető panaszlott, mivel a felek azt önként nem fizették, a hivatolt Tájékoztató utasítás értelmében pedig annak megfizetésére törvényes kényszerrel nem is szoríthatók.

Az a körülmény, hogy a $\frac{1}{2}$ alatti levél az iratok közül elveszett, meglévén állapítva, miután annak tartalma nem ismeretes: az abban foglalt esetleges sértés megállapítható és megtorolható nem volt.

Költség fel nem merült, ez irányban intézkedés szüksége fenn nem forgott.

Ítélet kihirdetvén, a jelenlevő panaszlott megnyugvását jelentette ki.

Függelék.

Az 1, 3—9, 11, 13—15, 17—20, 28—31, 35, 37, 41—44
48—51, 56—59 számokat jegyzette Szabó József.

A 12, 16, 32—34, 36, 38—40, 45—47 számokat Tor-
day Imre.

A 2, 10, 21—27, 52—55 és 60 számokat Magoss Ferencz.

Ezen jegyzőkönyv hitelesített

Aranyos-Medgyesen, 1902. Május 5-én.

Szabó József
egyházmegyei főjegyző.

Magoss Ferencz
egyházmegyei aljegyző.

Torday Imre
vil. főjegyző.

Böszörményi Eszigmund

Sátor Dávid

Tóth Mór

Molnár Lajos
hitelesítők.

Ferenczy Imre
Papolczy Zoltán.

Az egyházmegye bizottságai:

I. Tanügyi bizottság.

Elnök: Sátor Dávid.

1. Paládi kör: Nagy Elek, Miski Károly, Szoboszlai Sándor.
2. Mikolai kör: Magoss Ferencz, Kádár János, Sepsy Miklós.
3. Krassói kör: Ferenczy Imre, Sinka Lajos, Jakó Antal,
4. Apai kör: Hajdu Albert, Mák Lajos, Jakó Endre.
5. Bányai kör: Nagy Lajos, Imre Károly, Torday Imre.
6. Avasi kör: Sátor Dávid, Fábíán István, Bajnóczy Géza.

II. Közalapi bizottság:

Elnök: Ferenczy Imre közalapkezelő. Tagok: Tóth Dániel, Jakó Antal, Vajda Mihály.

III. Számvizsgáló bizottság.

Elnök: Tóth Mór. Tagok: Tóth Dániel, Kálmán Sándor, Ferenczy Imre, Sinka Lajos.

IV. Építető bizottság.

Elnök: Soltész János. Tagok: Tóth Mór, Tóth Dániel, Ferenczy Imre, Sinka Lajos.

V. Segélyosztó bizottság.

Elnök: Balogh István. Tagok: Sinka Lajos, Jakó Antal.

VI. Időszaki tanács 1903. tavaszig terjedő hatáskörrel.

Elnökök: Benesik István, gróf Dégenfeld Sándor. Rendes tagok: Szél György, Sátor Dávid, Helmeczy József. Póttagok: Balogh István, Molnár Lajos, Torday Imre.

VII. Egyházkerületi képviselők 1903. tavaszig terjedő hatáskörrel.

Szél György, Torday Imre rendes, Molnár Lajos, Helmeczy József pótképviselők.

VIII. Gyámintézeti választmány.

Elnök: Molnár Lajos. Tagok: Szél György pénztárnok, Barkász Albert, Nagy Elek, Sátor Dávid jegyző.

IX. Egyházmegyei közpénztárnok: Molnár Lajos.

X. Egyházmegyei könyvtárnok: Sátor Dávid.

XI. Egyetemes lelkeszi-értekezleti elnök: Soltész János.

Az egyes körök elnökei: nagy-bányai: Szél György. Kras-sói: Soltész János. Szatmári: Hajdu Albert. Nagypaládi Ben-csik István.

XII. Országos gyámintézeti pénztárnok: Szél György.

XIII. Tanító testületi képviselők: Sinka Lajos, tanító egy-leti elnök, Hajdu Ambruzs.

Betűsoros tárgymutató.

A.

- Államsegély kiosztása 10.
 Államsegélyről — 600 kor. — intézkedés 55.
 Állami iskolákban vallástanítási óraszám ideigl. tanterv és tananyagbeosztás 21.
 Áv.-Ujvárosi tanítói díjlevél csere jóváhagyatik 15.

B.

- Bagoly Albert fa- és szénadij hátraléka 45.
 Bagoly Albert fiókposta iránti kérelme 36.
 Bagoly Albert panasza Sipos Gyula ellen 46.
 Bagoly Albert különböző panaszait visszavonja 58.
 Balajathi Károly ügye 60.
 Barkász Albert rozsályi f. ü. lelkeszi tiszteletdíjja 16.
 Beadványok megpecsételendő 19.
 Bélteki Gyula és Hadadi Gedeon egyházi adókimetítés elleni panasza 47.
 Bogdán Lőrincz orgona alap ajánlata 37.
 Bösörményi Zsigmond számadása józsefházi isk. építési költségről 56.

Cs.

- Cseresnyés Jenő újabb adománya Erdődnek 38.

E.

- Egyházmegye története hány példányban nyomassék? 50.
 Ermelléki tanítóegyesület indítványa. 44.
 Esperesi jelentés belhivatalnoki változásokról. 9.

F.

- Felsőfalusi imaház építése iránti kérelem. 34.

G.

- Gergely Emlék ünnepélyről előleges jelentés. 8.
 Gergely Károly siremlékének megkoszorúzása. 53.
 Gergely siremlékünnepélyen mondott beszéd kinyomatása. 54
 Gyűlés megnyitása. 1.
 Gyűlés bezárása. 57.
 Gyűlés tagok igazolása. 2.

H.

- Harsár Géza Dr. ügyész székét elfoglalja. 52.

I.

- Időszaki tanács megalakítása. 43.
 Iskolák tanszerekkel felszerelendők. 23.

J.

- Jegyzőkönyv hitelesítő küldöttség választása. 4.
 Józsefházai lelkészi állásra új pályázat hirdetendő. 9.

K.

- Kis-kőcsi egyház 1000. kor. iskola építési kölcsön-ügye. 39.
 Kis-paládi belhivatalnoki díjlevelek jóváhagyatnak. 12.
 Kis-paládi fix fizetési megállapítása jóváhagyatik. 13.
 Kis-paládi második tanítói állomás díjlevele jóváhagyatik. 14.
 Kis-paládi új temető megnyitása. 33.
 Könnyvtárnok 1901 évi számadása. 41.
 Kötelességmulasztó tanítók megintetnek. 22.
 Kör pénztárnok 1901 évi számadása. 42.
 Közalap kezelő díja nem emelhető. 48.

L.

- Lajos Imre tanító egy tankönyv használatától eltiltatik. 24.
 Lelkeszi nyugdíjtőke — egyházmegyei — állása. 28.

M.

- „Magyar Szónak“ elismerés. 6.
 Megbízó levelek kiállításának módja. 3.
 Méhtelevi tőkesegély megsürgetése. 31
 Molnár Mária vallástani vizsgát tegyen. 25.
 Molnár Zsigmond sz.-kóródi tanító énektanításról gondoskodják. 26.

N.

- Nagy-bányai ifjak körének üdvözlete. 7.
 Nagy-bányai telek kisajátítás. 51.

Nagy-bányai vallásitanító-kántor-organistai díjlevél jóváhagyatik. 20.

Nagy Elekné fellebezése egyh. adó ügyben. 59.

Nagy-hodosi 2000. kor. iskolaépítési kölcsön felvétel engedélyeztetik. 40.

Nagy-hodosi regále kötvény eladása engedélyeztetik. 32.

Nyárádi Berta tanítónő vizsgát tegyen 25.

O.

Országos gyámintézeti számadás tudomásul vétetik. 29.

S.

Sárköz válasszon rendes tanítót. 30.

Sólyom Ferencz vallásitanító-kántor-organista felesketése. 9.

Sz.-hegyi ideiglenes leánytanító-kántor-organistai díjlevél megerősítettik. 35.

Szatmár-hegyi állami iskolai tárgyaláshoz küldöttség. 49

T.

Tanterv revízió ügyben felterjesztés. 27.

Tisza Kálmán emléke, 5.

Tiszta-berki széna váltság ügye jóváhagyatik. 18.

U.

Uszkai díjlevél módosítás. 17.

V.

Vagyonkönyv. 11.

Függelék.

Jegyzőkönyvi számok.

Jegyzőkönyvi hitelesítő záradék.

Egyeseket, testületeket stb. illető végzések.

Egyházmegye Bizottságai.

Betűsoros tárgymutató.

Gergely Károly Emléke.

EMLÉKBESZÉD

IRTA- ÉS ELMONDTA NAGY-BÁNYÁN

A NH. GERGELY KÁROLY,

KÖZADAKOZÁSBÓL EMELT SIREMLÉKE

MEGKOSZORUZÁSI ÜNNEPÉLYÉN

SZABÓ JÓZSEF

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ ÉS TANÁCSBÍRÓ.

Tisztelt közönség!

A tavasznak éltet adó lehelete, napsugaras melege, ismét elővarázsolta előbbeni szépségében, a természetnek a tél halálában elhervadva feküdt életét. Az enyhe szellő s ujitó napsugár elhatott ide is e temető kertbe, rügyeket, leveleket, virágokat fakasztott, s azokból koszorút font — mintegy a természet kegyelete jeléül — az itt csendesen nyugvók sirhalmára.

Az emlékezet viszfénye, szivünk meleg érzelme, lelki szemünk elé varázsolja nekünk is, kik e sirhalom körül megjelentünk, ennek halottjában az élő Gergely Károlyt az ő nemes vonásával, vonzó egyéniségével, szeretetet, tiszteletet, közbecsülést keltett jeles tulajdonaival; mindenekfelett pedig közhasznu, tevékeny, munkás, a közjóra való áldásos hatásban érdemessé lett életével s felfakasztja sziveinkben e nemes élet emléke iránt a hála és elismerés virágait, hogy azokat koszoruba fonva letegyünk, kegyeletes megemlékezésünk jeléül, ez emlék-oszlopra, melyet az érdemei iránti közelismerés állított sirja felé.

Tisztelt emlék ez oszlop az elhunyt érdemeinek, nekünk élőknak pedig intő és buzdító jel arra nézve, hogy úgy éljünk hivatásunknak, miként Gergely Károly élt, hogy életünkben szeretet, tisztelet, közbecsülés kísérje lépteinket, jutalmazza munkásságunkat, halálunkban pedig kegyeletes megemlékezés hódoljon emlékünknél s koszoruzza sirhalmainkat.

De, hogy mikép élt Gergely Károly, micsoda szolgálatot tett a közjónak, milyen volt élete, mik voltak érdemei? hadd olvassam le én gyenge és csak töredékes szavakkal ez emlékövön levő titkos írásról nektek, élőknél s hadd irjam fel oda az emlékezet szavaival a késő utódok számára, hogy minden, ki hallja, minden, ki e sirköre néz: lássa az ő életét! Lássa, hogy e sirkő alatt egy oly élet találta nyugalma, a ki hiv volt mind haláláig a reá bizottakban; aki a jóért, szépért, igazért, a nemes eszményért lángolt mindenha; a ki azokat a talentumokat, melyeket Istentől nyert s önszorgalmával gazdagítson,

a közjó oltárára áldozta; a ki azt a fényt, mely elméjében sokakénál nagyobb mértékben gyújtatott, nem rejté véka alá, hanem sokak világosítására, a józan felvilágosodás, a közműveltség terjesztésére világoltatta; a ki azt a nemes érzést, azt a jóakaratot, azt a szeretetet, mely egészen úgy ~~is~~ betölté szívét, hogy nem hagyott ott helyet az önzésnek, irigységnek és más gyarló emberi szenvedélyeknek, mely őt igazi jó emberré, a „jó Gergely Károly”-lyá tette, mindenekkel jóltevőleg, boldogítólag éreztette. Egyszóval: lássa minden, hogy e siremlék egy jótettekben, érdemekben gazdag életet jelez és sugároz vissza.

Nem feladatom nekem, Tisztelt Közönség, hogy azt az egész életpályát nyomon kövessem és részletesen rajzoljam előtetek, mely az Almási pásztor-mezőkről kiindulva e sirhalomnál lelte befejezését. Csak annyit mondok e tekintetben általánosságban, hogy ez életpálya a belső hivatás érzésének a külső mostoha viszonyokkal folytatott harcában nagy lelki erővel diadalmaskodott; későbbben is éppen e mostoha viszonyok miatt elmulasztott idő- és tanulás utáni pótlásában ezen lelki erőt mindvégig megtartotta, tehát: nagy akadályok, nehéz küzdelmek között kezdett és folytatott, — azonban előhaladásban, sikerekben, elismerésben, közhasznuságban és köztiszteletben mindig felebb emelkedett nemes életpálya volt.

Az én feladatom, melylyel megbizattam, az, hogy a nagybányai ev. ref. egyházmegye részéről, melyben Gergely Károly több bizalmi állásokat töltött be, s melyekben egyházmegyénk ügyei körül hervadhatatlan érdemeket szerzett magának, felirjam ez emlékkőre ezen érdemeit s letegyem azokért az elismerés koszoruját.

Ha úgy veszem, Tisztelt Közönség, hogy minden egyes lelkész, a ki mint ilyen, Jánosi szelidséggel és Pálias buzgósággal forgolódik a réabizottakban s igazi krisztusi pásztor-hűséggel gondját viseli a nyájnak, melyben őrállóvá tétetett; a ki a békének, a szeretetnek, egyetértő munkálkodásnak hű ápolója a családban, egyházban és társadalomban; a ki tudományával a közműveltséget, tiszta erkölcsi életével a közerkölcsiséget — egyesek és társadalomnak boldogságának ezen legbiztosabb alapjait — szilárdítja, nemesíti és terjeszti; a ki gyülekezetét a szellemi és anyagi virágzás fokára emeli; akinek hite hitet, szeretete szeretetet, jócselekedete jócselekedetet szül és terem, a közegyháznak tesz szolgálatot, mert hiszen egyes gyülekezetekből áll a köf: akkor szólanom kellene nekem Gergely Károlynak lelkészi működéséről is, legalább egyházmegyénkbeli két állomásán Krassón és Nagy-Bányán,

De az idő, melylyel rendelkezem, erre kevés. Csak annyit mondok hát általánosságban, hogy mindkét gyülekezete s az ottani különböző társadalmi körök még ma is hálás elismeréssel s kegyeletes érzéssel emlékeznek Gergely Károlyról, mint oly lelkészükről, a ki a fentebb rajzolt papi, keresztyéni, emberi és polgári erényekben tündökölt közöttük s járt fénylő és vonzó példával előttük. A ki nagy tudománya mellett is szerény és alázatos volt, ezzel bizonyítván meg azon igazságot, hogy a valódi erköcsi nagyság a szerénységben és alázatosságban áll. Akihez bátran és bizalommal fordulhatott mindenki, jótanács és vigasztalás nélkül el nem távozott tőle senki. A ki igazi lelki atyja, barátja volt mindenkinek: kicsinyre és nagyra, állás, rang és felekezeti különbség nélkül — egyiránt árasztván elméjének fényét, szerető szívének melegét. A kinek tevékenységét, buzgóságát alkotások, virágzó állapotok jelzik mindkét egyház kebelében. Ő is marad felejthetetlen kedves emléke a hívek, a gyülekezet s a különböző társadalmak szívében és történetében.

Egyházmegyénk közönsége is, mely itt gyakran szemlélte az ő egyházi és társadalmi tevékenységét s látta azon pietás-szerű ragaszkodást, mely őt a különböző felekezetek és társadalmi körök részéről körülvette: arról teszen tanubizonyságot, hogy Gergely Károly a valódi papnak igazi mintaképe volt, aki minden mezőt felkeresett, hogy mindenütt vessen jó magot, melyből a szeretet és béke áldásai sarjadzanak ki.

És most közelebb szólok mint egyházmegyei tisztviselőről, Gergely Károlyról.

Midőn egyházmegyénkbe jött: már akkor fényes mult állt háta megett. A szatmári és debreczeni gymnasiumi tanszékek s közismert irodalmi munkássága jelezték e multat. Az egyház és iskolai ügyek fejlesztése körül szerzett érdemei fényvel övezik homlokát s ismertté, tiszteltté tették nevét. Ide jöve, egyházmegyénk közönsége értékesíteni akarta az ő nagy tudományát, szakértelmét, közügyek iránti lelkesedését, buzgóságát, s munkabíró erejét. Azért az egymás után megürült egyházmegyei tisztségek betöltésénél a közbizalom felé fordult s elhívta őt rendre az egyházmegyei tanácsbírói, tanügyi bizottsági, elnöki, főjegyzői és egyházkerületi képviselői tisztségek munkaterére. És ő, bár gyülekezete ügyeivel, szakadatlan irodalmi munkálkodással, főkép a tankönyvek írásával s folytonos tanítással el-sőt, túl volt halmozva, nem vonogató magát ezen tisztségek terheinek viselésétől, s az ő élete is neki nem vala drága, csak hogy elvégezhesse annak akaratát, aki őt elhívta s megbízta:

A bizalom, Tisztelt Közönség, a közpálya kevés embere iránt szokott egyértelműleg, még kevesebb iránt egyérműleg megnyilatkozni, vagy a választottban utólag így megnyugodni. De ha ez történik: jele, hogy a választott a pályára, hova állított, oda való, a közbizalomra, mely felé fordult, teljesen érdemes és méltó. És hogy Gergely Károly érdemes és méltó volt a közbizalomra, hogy a közválasztásnak teljesen megfelelt, sőt hogy fényt vetett azon állásokra, melyeket betöltött, fényt tereád és nagybányai egyházmegye és lelkészi kar: azt egyházmegyénk egész közönsége egyértelműleg és egyérműleg vallotta mindig és vallja ma is.

Minek részletezzem az egyes tisztségekben kifejtett szakadatlan tevéységét odaadó, lelkes ügybuzgalmát, szakértelmét, az egyes ügyek körül egész a töprengésig ment lelkiismeretes gondosságát, a gyengeségeket, gyarlóságokat számbavevő méltányos gondolkozását és érzületét, a személyek iránti meleg szeretetét? hiszen ismeretes az mindnyájunk előtt! hiszen tanuskodtok arról ti papok, tanítók és szegény egyházak a kiknek érdekében írásban és szóval egyházmegyén és kerületen oly tevékenyen munkált és küzdött! s a kik iránt oly meleg szeretettel érzett és cselekedett. Tanuskodnak arról tanügyi-bizottsági és egyházmegyei jegyzőkönyvünk minden lapjai. Különösen egyházmegyei jegyzőkönyveink — hosszas ideig, nagy részben, az ő főjegyzői ékes tollának s gondos szerkesztésének művei — az ő szellemi emlékei — szónál hangosabban hirdetik, kőnél, ércnél maradandóbban megőrzik Gergely Károlynak egyházmegyei ügyeink körül kifejtett szakadatlan lelkes munkásságát s egyházi és iskolai ügyeink kifejllesztése körül szerzett elévülhetetlen érdemeit. Ez érdemek elismeréséül teszem le én e siroszlopra egyházmegyénk részéről a hálás és kegyeletos megemlékezés, az elismerés koszoruját.

Tisztelt neje és fia, erényeinek méltó örököse! Még most is sajgó fájdalmatokban vigasztaljon felemelőleg a tudat, a biztosítás, hogy vesztéségeket veletek és sokakkal együtt fájlalva érzi e mi nagybányai egyházmegyénk is. Igen! mert Gergely Károly fényes elméjének kialvásában, melegen érző szíve dobogásának megszűntében, tettereje, közhasznu, sikeres munkássága, oly váratlan, hirtelen megszakadásában sokat vesztettek közügyeink. E sarkó külsőleg, mi pedig veletek együtt belsőleg, szívünkben őrizzük és áldjuk emlékét.

Te pedig siremlék! mely oly hiven jelképezed Gergely Károlynak tiszta, fényes jellemét, tiszta fénylő követéssel, elméjének gazdagságát, szíve kincseit, élete becsét és értékét a reád vésett arany betűkkel, a buzgóságban, lelkesedésben s a jó munkában kitartó nagy erejét, anyagod szilárd, tömör erejével: állj épen s szilárdan sokáig! Hirdesd a reád nézőknek s az alattad nyugvó élete felől tudakozódóknak, hogy a ki itt nyugszik, az méltó volt életében embertársai szeretetére, tisztelésére, a közbecsülésre, halálában a kegyeletes megemlékezésre, hirdesd, hogy az ő élete méltó a követésre.

Ragyogd be tiszta fényben sokáig e szavakat:

A közelismerés emelte az igaz érdemnek!

Végzem beszédemet. Tisztelt Közönség, eme szavakkal:

Az igaznak emlékezete legyen áldott!

